

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 02/03/2025

*****

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 001: Phải làm ra tấm gương tốt

“*Phật Học Thường Thức*” là những bài học căn bản, dễ hiểu, giúp hành giả tu học nhận biết rõ về cuộc sống thường ngày để vừa tu học, vừa làm việc, vừa đối nhân xử thế tiếp vật sao cho phù hợp nhất. Nhà Phật gọi là khế cơ khế lý.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta phải làm ra tấm gương tốt cho xã hội đại chúng. Phật Bồ Tát có đầy đủ năng lực, trí tuệ để độ chúng sanh nhưng các Ngài không cưỡng cầu mà chờ đợi họ giác ngộ, quay đầu, chịu tiếp nhận. Do vậy, các Ngài đến thế gian đều làm ra tấm gương tốt, dùng hình tượng để ảnh hưởng thâm lắng đến chúng sanh.

Thế nào là tấm gương tốt? Là miệt mài làm việc tốt khiến chúng sanh phải chạnh lòng mà suy rằng: “*Người ta thì làm việc tốt, còn mình cứ làm việc xấu hoai*”. Từ cảm nhận đó mà chúng sanh thấy xấu hổ, rồi tự nhiên quay đầu làm người tốt.

Người tu hành luôn làm ra tấm gương “*tu phước, tích phước và tiết phước*”. Lão cư sĩ Lý Bình Nam khi còn sống, Ngài thường mặc áo đượ vá chằng đụp nhiều lần. Đối với tôi, ăn uống và đi chơi là hai việc đừng ai nhớ đến tôi. Nếu đi công tác xa, không có chỗ nghỉ thì bắt đắ dĩ mới thuê khách sạn. Khi tôi đến các địa phương chia sẻ Phật pháp, thường là 4 giờ sáng tôi ra khỏi nơi nghỉ và 9-10 giờ tối thì quay về nên không cần khách sạn sang trọng, chỉ có chỗ nằm là đượ. Cách làm này chính là nỗ lực học tập tinh thần tiết kiệm theo Phật Bồ Tát.

Mỗi việc làm của chúng ta đều là tấm gương, đặc biệt là làm gương từ những việc nhỏ nhất. Chúng ta đừng cho rằng việc nhỏ là tiểu tiết mà bỏ qua. Nên nhớ rằng một người có thể hoàn thiện tất cả các tiểu tiết thì họ mới tạo nên một hình tượng, một tấm gương. Hòa Thượng từng khẳng định rằng chẳng có đạo lí chút nào khi miệng thì bảo người khác bố thí còn bản thân thì nhận càng nhiều càng tốt. Bản thân tôi thường khuyên mọi người đừng bao giờ lãng phí tài vật, vậy chẳng lẽ tôi lại lãng phí tài vật hay sao?

Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta nếu nhớ Ngài thì hãy nhớ đến việc tu hành chứ không phải nhớ đến việc tặng quà. Một lớp học 200 người, chỉ cần 50 người lo thầy không có áo ấm thì 50 cái áo đó chắc phải mở một cửa hàng. Vậy làm cách nào để thể hiện lòng biết ơn với Phật Bồ Tát? Các Ngài đều đi phục vụ chúng sanh, vậy nếu chúng ta cũng phục vụ chúng sanh, thì đó là trên báo ơn Phật, báo ơn cha mẹ, báo ân những người thầy, báo ơn những người có ân đức với mình.

Hòa Thượng nói: **“Xã hội ngày nay, người với người thường xem trọng lợi hại. Có lợi thì là bạn bè, có thể qua lại. Không có lợi thì đối lập, là kẻ thù”**. Quan hệ giữa người với người đặt ở lợi hại, đây chính là dùng cảm tình để làm việc - **“cảm tình dụng sự”**. Trong **“Tứ Y Pháp”**, Thích Ca Mâu Ni Phật dạy chúng ta **“Y Trí Bất Y Thức”** – nương theo trí tuệ chứ không nên nương theo tình cảm mà làm việc.

Khởi tâm động niệm của chúng sanh nặng nhất là sa vào **“cảm tình dụng sự”**, là luân quần theo tình cảm. Đây là cội nguồn sinh ra phiền não. Trí tuệ thì không sinh phiền não. Phật chỉ dạy chúng ta phải loại các tập khí xấu ác này, phải loại trừ 16 tên giặc mà mình cất giữ như là bảo bối trong tạng thức. Đó là **“tự tư tự lợi”**, **“danh vọng lợi dưỡng”**, hưởng thụ **“năm dục sáu trần, “tham sân si mạn”**.

Hòa Thượng có lần đọc báo và thấy ngày nay, người ta coi tham là động lực thúc đẩy xã hội, nghĩa là con người trong xã hội chỉ nghĩ đến riêng mình, chỉ biết **“tự tư tự lợi”**, không biết đến tương thân tương ái, đến sự hi sinh phụng hiến. Quả thật, nếu ai đó nói chúng ta tham cho gia đình mình thì phải xét lại ngọn nguồn. Gia đình mình, vợ mình, con mình cũng là của mình nên cuối cùng, ta tham cho ai? Vẫn là cho ta mà thôi.

Thế giới của Phật Bồ Tát không có những thứ này. Thế giới bị không chế bởi lợi hại, theo Hòa Thượng, nhân đi đến ba đường Địa Ngục, Ngã Quỷ, Súc Sanh chứ không phải là nhân để tái sinh cõi người. Thế giới Tây Phương Cực Lạc không có nhân của ba đường ác cho nên chúng sanh ở đây thẳng tiến đến thành Phật. Tu hành chính là cắt đứt nhân dẫn đến ba đường ác. Trời, Người, A Tu La là ba đường thiện, có thể hưởng được phước.

Hòa Thượng nói: **“Phật nói được rất rõ ràng về pháp giới của con người. Nếu người người đều có thể tu hành 5 giới 10 thiện thì đây là nhân cõi người. Còn nhà Nho thì cho rằng cõi người là nơi người người đều chân thật học tập và hiểu về ngũ luân, ngũ thường.”**

“Trên Kinh, Phật còn dạy bảo chúng ta chân thật phát tâm Bồ Đề, xả mình vì người, vì chúng sanh phục vụ thì đây là pháp giới của Bồ Tát. Là học trò của Phật, chúng ta nghĩ xem mình có chân thật đang học, đang quay về nương tựa Phật không? Nếu chân thật là học trò của Phật, Bồ Tát thì phải thật làm theo các ngài, phải làm ra tấm gương tốt cho xã hội đại chúng.”

Từ lời dạy của Hòa Thượng, chúng ta có thể quán chiếu xem mình đang ở cõi giới nào. Nếu từ sáng đến chiều chỉ nghĩ đến tham, ví dụ như có người nói với tôi là họ chẳng cho ai cái gì bao giờ hay có người chỉ thích đi ăn cỗ chứ không muốn làm cỗ mời ai, thì họ đang ở cõi Ngã Quỷ. Nếu ngày ngày sống trong sân hận là Địa Ngục. Nếu năm giới, mười thiện tròn đầy, ngũ luân ngũ thường làm được viên mãn là cõi người. Biết hi sinh phụng hiến, xả mình vì người là pháp giới của Bồ Tát.

Chúng ta đang ở cõi người, vậy người thế gian đang chú trọng hay bác bỏ ngũ luân, ngũ thường? Nói một cách khó nghe hơn là cha có ra cha, mẹ có ra mẹ, vợ có ra vợ, chồng có ra chồng, con có ra con, anh em có ra anh em không và bạn bè thì như thế nào? Từng có những đứa con đui cha mẹ ra ngoài ở, anh giết em, em giết anh, bè bạn thì lừa gạt nhau đem bạn ra nước ngoài bán lấy tiền.

Đạo lí của người xưa càng học càng thâm thía! Làm người thì tu năm giới, mười thiện hay thực hành ngũ luân ngũ thường. Nam thì “*cần kiệm liêm chính*” và nữ thì “*công dung ngôn hạnh*”. Bạn bè thì phải có đạo nghĩa.

Có câu chuyện về hai người bạn, họ hẹn nhau gặp gỡ vào cùng giờ này năm sau. Đúng ngày, người bạn ở nhà làm cơm nhưng chờ mãi chưa thấy bạn kia đến. Người Mẹ khuyên con nên đi ăn nhưng anh nhất định chờ. Đến khi cây nêu vừa đứng bóng, thì quả thật, có tiếng vó ngựa. Người bạn đã đến đúng như lời hứa. Bạn ngày xưa thì quân tử như vậy, cho nên, chúng ta phải tránh thật xa những người “*Vì lợi mà quên nghĩa*”.

Hòa Thượng nói: “***Phật pháp là giáo dục của yêu thương. Phật pháp là giáo dục từ bi. Người khác đối với ta không tốt thì ta đối với họ càng tốt hơn. Chúng ta phải cảm hóa họ, đem người ác dần dần biến thành người thiện, đem việc xấu dần dần biến thành việc tốt. Tuyệt đối, không thể nói rằng họ không phải là người tốt thì chúng ta không cần họ. Chúng ta trừ bỏ họ đi. Nếu bạn làm như vậy thì chẳng phải là giáo dục.***

“***Hiện tại bạn đã học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền nên trước tiên bạn phải làm tấm gương tốt cho người nhà của bạn. Gia đình của bạn phải làm ra tấm gương tốt cho hàng xóm. Bạn không thể nào nói rằng người nhà của bạn không tốt, đều là những người không học Phật, đều không phải là người thiện. Chính vì họ không phải là người thiện, không phải là người học Phật, nên bạn phải độ cho họ. Như vậy, bạn học Phật, bạn mới có chỗ dùng.***”

Câu nói này khiến chúng ta phải phản tỉnh trong việc giáo dục con người. Không phải họ không tốt thì chúng ta khai trừ họ và nếu có làm việc ấy thì cũng chỉ là phương tiện để cho họ tỉnh ngộ quay đầu. “*Phật thị môn trung, bất sả nhất nhân*”-trong nhà Phật, không xả bỏ một ai mà cần phải giáo dục. Chúng ta học Phật là để sửa mình và đem sở học đó để khuyến hóa người khác và làm ra tấm gương. Người khác nghe mình khuyến hóa, nhìn vào đời sống vào khởi tâm động niệm của mình mà cảm động.

Cho nên yêu thương trong Phật pháp là tình yêu chân thật chứ không phải là “*Người đi một nửa hồn tôi mất; Một nửa hồn kia hóa đại khờ*”. Đó không phải là tình yêu của Phật Bồ Tát, của các bậc sáng tạo tôn giáo. Từ là ban vui, Bi là cứu khổ. Đối với người thì từ bi, đối với chính mình thì phải thanh tịnh.

Hòa Thượng tiếp lời: “***Ngày nay rất nhiều người cảm thấy thế gian này tràn đầy những tội ác. Giữa người và người qua lại đều không có thành ý, đều là người đi gạt***

người, đều là xem ai lừa người được cao minh hơn. Quan niệm này hoàn toàn sai lầm! Chúng ta phải khuyên người, đặc biệt là khuyên người nhà, phải dùng tâm chân thành, tâm thanh tịnh để đối người tiếp vật. Bạn khuyên người ngoài, bạn làm như vậy, bạn là kẻ ngốc đấy!”

Hòa Thượng nói chúng ta cần phải khuyên người nhà vì người nhà dễ nghe lời hơn là người ngoài. Ở ngoài xã hội, sẽ khó hơn, nhất định họ bài bác, không nghe khuyên. Người ta có thể nói, thời đại 4.0 rồi mà còn đi khuyên người ta làm việc tốt, như thế là kẻ ngốc.

Hòa Thượng nói: ***“Nếu bạn nghe họ nói, bạn phải giải thích cho họ biết rằng làm như vậy mới là người thông minh. Nếu thấy người ta làm xấu và mình làm xấu theo thì đó mới là người ngốc. Chúng ta nhất định không phải là người ngốc. Nếu chúng ta là người ngốc mà Phật dạy chúng ta làm như vậy thì chẳng lẽ Phật Bồ Tát là người ngốc sao? Đã ngốc thì làm sao làm được Phật Bồ Tát? Đã ngốc thì làm sao làm được Thánh Hiền? Các Ngài đã thành Phật Bồ Tát Thánh Hiền rồi thì các Ngài không ngốc.***

“Chúng ta làm theo các Ngài, chúng ta không phải là người ngốc mà là người thông minh. Chúng ta tùy thuận theo giáo huấn của Phật Đà, tùy thuận theo giáo huấn của Cổ Thánh Tiên Hiền. Đây là chân thật có trí tuệ. Nếu như chúng ta làm trái lời giáo huấn của Phật, trái lời giáo huấn của Cổ Thánh Tiên Hiền thì nhất định sẽ có khổ nạn”

Tất cả chúng sanh ở các tầng không gian đều kính ngưỡng đối với các việc làm của Phật, Bồ Tát. Khổng Tử từng dạy học trò là: ***“Nhân phi nghĩa bất giao, vật phi nghĩa bất thủ”*** cho nên chúng ta không lấy vật phi nghĩa. Người khác thì tận lực lấy, lấy rồi còn nói chúng ta là kẻ ngốc. Nếu chúng ta làm theo lời Khổng Lão Phu Tử mà ngốc, vậy thì Khổng Lão Phu Tử là ai? Ai dám chê Ngài? Ngài là Vạn thế Sư Biểu, là tấm gương chuẩn mực của muôn đời.

Thật ra, trong khi người khác làm người xấu mà có người đi làm người tốt thì người tốt đó là người thông minh, không phải người ngốc, vì họ biết rõ nhân quả. Nhân quả là trồng dưa được dưa trồng đậu được đậu, trồng ớt cay thì ăn ớt cay. Người thế gian khôn lỏi, cả ngày chỉ toan tính làm sao có lợi, thì họ không được an vui mà luôn sống trong sự bất an. Chúng ta không toan tính, tận tâm tận lực hi sinh phụng hiến thì tự nhiên sống an lành.

Hòa Thượng chỉ dạy rằng: ***“Chúng ta phải đem sự và lý này thấu hiểu cho tường tận. Sau khi thấu hiểu tường tận rồi thì phải đem sự và lý đó giải thích cho người khác biết. Lâu ngày dài tháng, họ sẽ bị cảm động. Họ sẽ tự mà giác ngộ quay đầu. Một khi họ giác ngộ quay đầu tức là chính họ đã được độ rồi.”***

Thấu hiểu tường tận sự và lý chính là phải biết rõ ràng đâu là lợi và đâu là hại? Cái lợi nhỏ vật chất ở thế gian tưởng là lợi nhưng lại là cái hại vô cùng. Chúng ta còn thấy rõ một người thấy lợi không màng có vẻ như bị thiệt thòi, nhưng thật ra, họ không hề thiệt thòi chút nào. Hiểu được điều này rồi chúng ta không những sẽ giải thích cho người có duyên mà còn làm ra tấm gương để họ tự nhận ra rằng thế nào là ngốc, thế nào là thiệt thòi.

Cách giáo hóa của Phật Bồ Tát với chúng sanh là muôn hình muôn vẻ. Các Ngài dùng tất cả các phương tiện khéo léo nhất chứ không khô cứng trong một hình thái. Chúng ta khô cứng, cưỡng cầu nên phiền não còn Phật Bồ Tát vô cùng khéo léo nên không có phiền não. Bài học hôm nay Hòa Thượng dạy chúng ta phải làm ra tấm gương tốt cho xã hội đại chúng./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!